

De Poemp



DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT HEEMKRING DAVIDSFONDS NIJLEN
NUMMER 58 □ 04-05-06/2008 □ P309458 □ AK 2560 NIJLEN1



Junior Journalisten 2008

De Davidsfondsafdelingen van Nijlen en Kessel richtten andermaal een opstelwedstrijd in voor alle scholen van onze gemeente. Op de foto zien wij de gelauwerde Junior Journalisten 2008, geruggesteund door poempist Ludo Van Gestel en woordkunstenaars Ria De Haes en Gaston Van den Branden.

Nog meer Engels aan onze universiteiten :

Eindeloze verdwazing?

Lieve Lezeres,
Beste Lezer,

In 1906 verklaarde de Belgische kardinaal Mercier het Nederlands ongeschikt als taal voor de universiteit. Het hoeft geen betoog dat dit een grote miskennis was van het Vlaamse volk. Het tegendeel is ondertussen ruimschoots bewezen. Toch heeft de Kerk, met een hardnekkigheid een beter doel waardig, de universiteit Leuven nog lange tijd tweetalig, Nederlands – Frans, gehouden. Tot in 1966 de studentenopstand er een definitief einde aan maakte en Leuven Vlaams werd.

Over dat “definitieve einde” valt overigens nog wel wat te vertellen. Ondertussen heeft immers de anglomanie toegeslagen. Met een ongekende en (op Nederland na) ongeëvenaarde ijver organiseren onze Vlaamse universiteiten lessen en seminaries in het Engels. Een en ander zou voortvloeien uit de Europese Bologna-akkoorden en een paar Vlaamse ministers pleiten voor nog meer Engels aan onze universiteiten...

Hoogleraar Jozef De Vreese stelt terecht dat het een hardnekkige misvatting is dat de verengelsing van het hoger onderwijs voortvloeit uit



Woord vooraf

Woord vooraf (vervolg)

Europese afspraken of regelgeving (1). Hoe is het dan in hemelsnaam mogelijk, beste mensen, dat Vlaamse jongeren van Vlaamse professoren anno 2008 les krijgen in een niet eens goed en correct Engels, met als enig excuus dat een paar buitenlandse leerlingen zich bij de groep voegden? Het moet toch duidelijk zijn dat de aantrekkingskracht van universiteiten niet berust op het Engels, wel op de kwaliteit van hun onderwijs.

In 1788 publiceerde J.B. Verlooy zijn beroemde “Verhandeling op d’onacht der moederlijke taal in de Neder-

landen”. De geschiedenis herhaalt zich. Wijzigen wij in zijn betoog “Frans” door “Engels” dan kunnen wij het toepassen op onze 21ste-eeuwse toestanden. (2) Sedert Simon Stevin (1548 – 1620) met overtuiging zijn wetenschappelijke werken in het Nederlands publiceerde zijn eeuwen verlopen. Goede Nederlandse woorden als aftrekken, wiskunde, vierkantswortel, delen, raaklijn... werden door hem gemaakt. Stevin kan onze hedendaagse anglofiele proffen tot voorbeeld strekken!

Onze jongeren moeten wij ondertussen bij elke gelegenheid zelfbewust-zijn bijbrengen. Jeugd is immers toekomst. Zo had ik op 19 april 2008

tijdens de prijsuitreiking van de 19de Junior Journalist-wedstrijd van het Davidsfonds andermaal de gelegenheid een pleidooi te houden voor een zelfbewust gebruik van onze eigen taal. Hopelijk kunnen wij ooit paal en perk stellen aan de verengelsing en komt aan die verdwazing een einde!

Walter Caethoven.

(1) *De Standaard*, 19.1.2008, blz. 22 – 23

(2) *Tijdschrift Heemkunde Gouw Antwerpen*, nr. 1/2008, blz. 25
Verder geraadpleegde bron : In eindeloze verscheidenheid, een historisch fresco van Vlaanderen (Patricia Carson – Davidsfonds 1989)

Op nu naar de 20ste uitgave...

Junior Journalisten 2008 bekroond!

De plaatselijke voorrondes van de Junior Journalist-wedstrijd 2008 van het Davidsfonds zitten erop. Duzenden jongeren penden de meest fantastische en bonte filmverhalen neer. Meer dan 200 Davidsfondsafdelingen en 700 scholen organiseerden de wedstrijd en kozen uit alle inzendingen de allerbeste.

In Nijlen had op zaterdag 19 april de proclamatie plaats van de 19de plaatselijke Junior Journalist. De opstelwedstrijd richtte zich tot de derde graad van de basisscholen en de eerste graad van het secundair onderwijs. Elke leraar mocht met zijn leerlingen vrij een titel kiezen. De leerlingen schreven daarover een filmverhaal van maximum drie A4-bladzijden. De scholen bezorgden de beste twee werkjes van elke deelnemende klas bij het Davidsfonds van Nijlen of bij het Davidsfonds van Kessel.

Per reeks werden 5 leerlingen bekroond op een in samenwerking met het gemeentebestuur georganiseerde prijsuitreiking. Op zaterdag 19 april zaten zij nerveus te wachten in de patio van het gemeentehuis. Cultuurschepen Luc Luyten verwelkomde iedereen hartelijk namens het gemeentebestuur. Hij sprak zijn waardering uit voor het ondertussen 19-jarige initiatief van Davidsfonds Nijlen en Kessel. Namens beide Davidsfondsafdelingen lichtte Walter Caethoven de diepere bedoeling van de opstelwedstrijd toe. De laureaten werden dan één na één naar voren geroepen en beloond met een prachtig boekenpakket. De winnaars van het basisonderwijs waren Merel Van Gool (1ste prijs), Joram Verhaegen, Christophe Huybrechts, Daan Ledegen en Inge Verwimp. Voor het secundair onderwijs waren dat Jasper Van Haver (1ste prijs), Thomas

Huybrechts, Simen Thys, Hanne Verhaegen en Jenne Van Ranst.

Voor een aandachtig publiek lazen woordkunstenaars Ria De Haes en Gaston Van den Branden tenslotte de winnende werkjes voor.

Beide organiserende afdelingen leverden andermaal het bewijs dat het Davidsfonds staat voor lees- en schrijfcultuur. Zij danken de scholen en het gemeentebestuur voor de wijze waarop het initiatief elk jaar weer wordt gesteund en feliciteren de winnaars nogmaals hartelijk!



Op vrijdag 27 januari 2006 kwam vanuit Nederland op de informatiedienst van de gemeente Nijlen zo'n vraag per e-post toe. Ze belandde uiteindelijk op 28 juni 2007 bij De Poemp. Hier volgt ze :

Onderwerp : Tweede Wereldoorlog – zoektocht naar Walter Strong – einde maart 1945

Op 19 april 1945 sneuvelde in Hoevelaken (Nederland) de Canadese soldaat Walter Strang. Hij diende in het Royal Edmonton Regiment. Dit regiment was vanuit Italië via Marseille naar het noorden getrokken. Volgens het boek "A City goes to War", dat de geschiedenis van dit regiment beschrijft, was dit op 27 maart 1945 in Nijlen. Aldaar gaf de bevolking een danspartij voor de bevrijders. Het Belgische bier smaakte heerlijk. Op 31 maart 1945 gaf het bataljon een party voor de kinderen en op 3 april 1945 vertrok het naar Nederland.

Mijn vraag is: Zijn er van deze gebeurtenissen foto's, boeken, krantenknipsels, verhalen, enz. in jullie archieven, bibliotheek of waar dan ook? Zo ja, graag informatie daarover.

Groeten,

Theo Zuurman, Hoevelaken, Nederland.

Toen de oorlog eindigde...



Sommige gebeurtenissen liggen in het diepste van je geheugen opgeborgen. Tot een onverwachte vraag ze oproept. Zo gebeurde onlangs bij ons met herinneringen uit de Tweede Wereldoorlog.

Tot ontgoocheling van de Nederlander moesten wij op zijn vraag ontkennend antwoorden. In de Nijlense archieven was over het verblijf van het genoemde regiment niets te vinden. Wat hierna volgt zijn persoonlijke herinneringen van tijdgenoten en mijzelf aan de laatste oorlogsmaand en de eerste maanden van de bevrijding, van augustus 1944 tot maart - april 1945. Het was een tijd van vrees en chaos, maar ook een tijd van hoop op vrede.

Aftocht

Ik zie nog voor mijn ogen hoe moedeloze, verslagen Duitse soldaten, soms met het geweer in aanslag, met allerlei vervoermiddelen (kleine rupswagens, auto's, fietsen, zelfs paard en kar) en velen te voet vanuit Kessel richting Nijlen en zo naar Grobbendonk – Herentals trokken. Van vele Nijlenaars werd de fiets in beslag genomen door vluchtende Duitse soldaten. Defecte auto's of wagens met een lege tank werden achtergelaten. Om sneller te kunnen vluchten voor de geallieerde troepen spanden ze een grote wagen geladen met voeding en dekens en getrokken door paarden uit en lieten hem achter op de Kesselsesteenweg ter hoogte van de Guido Gezellestraat en de Molenstraat. Tussen Kessel en Nijlen werd een Duitse personenwagen met Duitse officieren door een geallieerd vliegtuig in brand geschoten. Of er doden vielen, heb ik nooit geweten. Het wrak is wekenlang in de gracht blijven liggen.

Zeer goed herinner ik mij nog hoe zowel Duitsers als burgers beducht waren voor wraakacties. Het wantrou-

wen was aan beide zijden groot. Maar langzamerhand verminderde de stroom van het vluchtende leger tot groepjes van 3 tot 5 soldaten om te eindigen met enkele bange, eenzame enkelingen die hun eenheid verloren hadden.



Nijlen, mei 1940 : Duitse soldaten voor de door de Belgische genie zwaar beschadigde Willibrorduskerk met een opgeëiste tandem.

Bevrijding

Spannend waren de uren tussen de laatste vluchtende Duitse soldaten en de naderende geallieerden. De stilte die toen viel was angstwekkend. Maar toch werden enige tijd later de tijdens de bezetting verboden Belgische vlaggen bovengehaald (een nieuwe ervaring voor mij) om de bevrijders te verwelkomen. Ik herinner mij hoe zelfs dan nog enkele Duitse soldaten door Nijlen vluchtten.

Eindelijk, op 4 september 1944, kwamen de eerste Engelse troepen Nijlen binnengereden. De vreugde was enorm en het onthaal niet minder. Iedereen kwam de straat op. Er werd gedanst en gezongen. De bevrijders werden omarmd en geknuffeld. Betere tijden kondigden zich aan. Voorbij was nu misschien de voortdurende zoektocht naar voedsel en brandstof, een zorg die de meeste burgers de voorbije jaren had bezig-

gehouden. Toch was niet alle leed geleden. Enkele weken later vielen de eerste vliegende bommen (zie Poemp nrs. 54, 55 en 57).

Amper enkele dagen na de bevrijding veranderde het straatbeeld van onze gemeente totaal. Engelse, Canadese en Amerikaanse troepen sloegen hun kamp op in Bevel, Kessel en Nijlen. Aan het Molenbos, toen nog bosrijk gebied, vestigde zich Amerikaanse artillerie voor de bestrijding van de V1's die in de richting van de Antwerpse haven over onze regio vlogen.

Tussen de huidige Kraaistraat, Hemelweg en Oude Bevelsesteenweg werd een immens tentenkamp opgericht door soldaten van de R.A.F. (Royal Air Force). Een klein vliegveld werd aangelegd met hulp van omwonende burgervrijwilligers. Een gedeelte van het terrein dat voor de oorlog bestond uit dennenbos, was tijdens de oorlog zonder medeweten van de eigenaar totaal kaal gekapt. Tot de laatste boom sneuvelde in de jacht van behoeftige burgers op brandstof.

Op een zondag trokken mijn vader en ik, gewapend met hark en schop, naar een terrein dat toen Goorkant heette. In de weide effenden wij grachten en voren om het opstijgen en landen van kleine spionagevliegtuigjes mogelijk te maken.

Het leven in en rond het kamp was voor de jeugd (ik was toen 14) onvergetelijk. Wellicht klinkt het nu onwaarschijnlijk, maar Engelsprekenden hadden wij nog nooit ontmoet. Mijn vrienden en ik hoorden toen voor het eerst Engels spreken. De soldaten maakten ons duidelijk dat zij verzot waren op vers fruit en bijzonder op tomaten en dat zij behoefte hadden aan proper gewassen kleding. In ruil daarvoor kregen we chocolade, sigaretten, zeep, cornedbeef en andere vleessoorten in blik. Allemaal dingen die de meesten onder ons tijdens de oorlog hadden moeten ontberen. De jeugd deed maar al te graag wat de soldaten vroegen en menig huismoeder uit de buurt stond in die tijd aan de wastobbe en de strijktafel voor onze bevrijders. De beloning was meer dan welkom.

Nijlen, 4 september 1944 : Het dorp is te klein als de Engelsen eindelijk toekomen (foto uit de videofilm "Och mijn liefste Nijlen" van De Poemp).



Verloren strijd in Nederland

Uit “Knack Wereldgeschiedenis” (*) lichten wij nu een passage die wellicht aansluit bij het verhaal over de Canadese soldaten die in Nijlen verbleven.

Toen de geallieerde troepen in het begin van september 1944 grote delen van België hadden veroverd en tot aan de Duitse grens waren genaderd, zag het ernaar uit dat de oorlog voor het aanbreken van de winter zou kunnen worden beëindigd. Met een drieste operatie, gericht tegen Arnhem aan de benedenloop van de Rijn bij de Nederlands – Duitse grens, probeerden de Britten op 17 september 1944 om de Westwall heen door te breken naar de Noord - Duitse vlakte. Het was de grootste luchtoperatie die ooit had plaatsgevonden. In totaal 4.600 vliegtuigen zetten ongeveer 35.000 man in de rug van de vijand aan de grond, met meer dan 5.000 ton materiaal, o.a. 600 kanonnen en 2.000 voertuigen. Er was dus een kolossale legermacht aangevoerd, maar deze bleek toch niet voldoende om de weg te openen voor de grondtroepen die zouden volgen. De Duitsers hadden zich na de catastrofe in Frankrijk kunnen concentreren. Ze boden hardnekkige tegenstand. Het slechte weer maakte het onmogelijk de benodigde versterkingen voor de troepen bij Arnhem per vliegtuig aan te voeren. De Duitsers hadden daarvoor een verpletterend overwicht in manschappen, zware tanks en ander materieel. De Britten moesten op 26 september de rest van hun troepen terugtrekken na negen dagen verbit-terde strijd en zware verliezen.

Tot hier het relaas van de voorlopig verloren strijd van de geallieerden in Nederland.

Ik zie nog hoe honderden vliegtuigen, die evenzoveel zweefvliegtuigen trokken, over onze dorpen richting Nederland vlogen. Niemand begreep er iets van, niemand wist wat er ging

gebeuren. Het was een schouwspel om nooit te vergeten. Geen mens was er zich op dat ogenblik van bewust dat die zweefvliegtuigen bemand waren met zwaar bewapende soldaten – van wie het grootste gedeelte zijn dood tegemoet vloog.



Arnhem, september 1944 : de vernielde Rijnbrug.

Enige tijd later (de juiste datum kan ik mij niet herinneren) vestigde zich in Kessel een bataljon Canadese soldaten op de door Nijlenaars “Kesselhof” en door Kesselaars “Goorhofke” geheten eigendom. Sommige buurtbewoners boden spontaan slaapgelegenheid aan de Canadezen. Hier gaat het meer dan waarschijnlijk om een deel van het besproken Royal Edmonton Regiment, waarin bovenvermelde Walter Strang diende. Een soldaat uit Saskatchewan vertelde mij dat hij van Italië via Frankrijk naar België gekomen was. Ook daar was de jeugd niet weg te slaan en ook daar ontwikkelde zich een ruilhandel: verse vruchten voor chocolade, sigaretten en bananen. Bananen had ik toen in jaren niet gezien. Voor de jeugd was het een plezier om ‘s avonds de weg te wijzen aan de soldaten die vanuit Kessel naar Nijlen kwamen op zoek naar wat afleiding en vertier. De kortstbij gelegen en meest bezochte cafés waren:

- Café De Nieuwe Statie bij Nand Smits – Van Calster (Nand uit de bossen) in de Statiestraat;
- Café Astrid bij Gerard Van Regenmortel – De Loncker (Anna Lo) in de Statiestraat;

- Café Den Driehoek bij Constance Ceulemans (Stans van Karropel) op de hoek van de Kesselsesteenweg met de Vekenstraat;
- Café Flora bij Leopold Kiebooms – Van Looek (Kiebot) naast de Nova. De bierkraan vloede er voortdurend en wat in de tooglade terecht kwam, was na de sluiting volgens een getuige niet in enkele minuten te tellen. De soldaten waren in maanden niet in de gelegenheid geweest hun soldij uit te geven.

Hoe lang het verblijf van dit bataljon in Kessel – Nijlen heeft geduurd, weet ik niet, maar het gerucht ging toen dat zij vertrokken naar Nederland, waar de strijd nog in alle hevigheid woedde. Later werd verteld, maar niemand kon dat bevestigen, dat het grootste gedeelte van die manschappen in Arnhem gesneuveld was. Meer dan waarschijnlijk behoort de gezochte Walter Strang tot de gesneuvelden...

Eindelijk vrede

Meer dan vier jaar had de bevolking in kommer en kwel geleefd. De meesten met een tekort aan voedsel, brandstof en kleding. Vaak bleven moeders met hun kinderen alleen achter. De mannen werden weggestuurd naar Frankrijk, Duitsland en zelfs Oostenrijk om er te werken voor de bezetter. Meer dan eens was ik er getuige van dat vrouwen, wier man voor lange tijd in het buitenland werkte, 's nachts naar het bos trokken om na hard labeur met soms botte werktuigen een boom om te hakken en als noodzakelijke brandstof naar huis te slepen. De meesten bezaten zelfs geen kruiwagen. Ik zie nog hoe een moeder met kinderen op een gemaaid korenveld de achtergebleven aren kwam oprapen om het karige rantsoen wat aan te vullen. De armsten moesten de grootste oorlogstol betalen! Veel is daarover nog te vertellen. Menig gebeurtenis zal ik nooit vergeten. Meest verblijdend was de solidariteit in de oorlogsmiserie tussen de minstbedeelden.

Tot 14 augustus 1945 duurde de oorlog nog. Toen capituleerde Japan onder druk van de afschuwelijke atoombomben. Hier bij ons was zich, sinds de bevrijding in september 1944 en na de dreiging van de V-bommen, een leven zonder voortdurende kommer en kwel aan het ontwikkelen. Het is waar, alles gaat voorbij. Toch kan het onheil door de domheid van de mensen onverhoeds weer toeslaan. Laten wij waakzaam blijven en voor vrede kiezen!

Hypoliet Budts.

Bronnen : Brief van Theo Zuurman uit Nederland d.d. 27.01.2006

Knack Wereldgeschiedenis 20ste eeuw

Mondelinge overleveringen

() Zie Knack Wereldgeschiedenis, deel 6, 20ste eeuw, blz. 236*



De Bevelsesteenweg anno 1924 (1)

Op de foto poseren voor het huis van diamantair Sander Dom Louis Boeckxstaens (alias Lowieke van Put) met zijn éénjarige spruit Alfons (geboren in 1923). Louis, afkomstig van Putte, was gehuwd met Philomena De Cuyper. Zij kochten het kleine huisje recht over de villa van Sander Dom en begonnen dat jaar al een kruidenierszaak, wellicht het kleinste Nijlense winkeltje ooit. Ze stopten ermee in 1965. Aan initiatief ontbrak het Louis niet, want in 1933 begon hij een kippenkwekerij in de huidige Tulpenstraat (de eerste in Nijlen?).

Dergelijke foto's hebben een eigen verhaal en roepen herinneringen op. De gaslantaarnpaal op de voorgrond naast het pad dat later met de bouw van de school aan de Kerkeblokken "het schoolweggeske" of "het schoolpaddeke" werd, was toen nog splinternieuw. Gas kwam immers pas in 1923 in Nijlen.

De stelling draagt twee bouwvakkers, bezig met het voegen van een voorgevel. De namen van de voegers hebben wij (nog) niet kunnen achterhalen. Bemerkt ook door de takken het nog steeds bestaande huisje van Louis Lenaerts. De aandachtige lezer zal vaststellen dat men, rechts voor

de spoorweg aan de kleine huisjes, de lamp kon doen branden.

Vermeldenswaardig is een gebeurtenis aan de Bevelsesteenweg van veel latere datum, tijdens de oorlog 1940 – '45. Marcel Breugelmans (Marcel van Flippe), woonachtig in de Rector de Ramstraat, was in die periode stoker op de trein van de lijn Herentals – Lier. Veel van zijn familieleden en vrienden woonden op de Bevelsesteenweg. Door een sein met de stoomfluit verwittigde hij hen dat de trein in aantocht was. Als de wind wat meezat, was dat al van enkele kilometers ver te horen. Inderhaast pakten die dan een emmer en liepen zo snel mogelijk naar de spoorweg, waar Marcel dan enkele klompen kolen naast de sporen wierp. De buurt heeft dat gebaar nooit vergeten, aangezien ieder emmertje kolen het tekort aan brandstof een beetje verzachtte. Dit oorlogsverhaal is kenmerkend voor de benarde tijden, toen solidariteit en hulpvaardigheid, soms met gevaar voor eigen veiligheid, haast vanzelfsprekend waren. Onze hartelijke dank aan Amanda Faes en Maria Boeckxstaens, geboren en getogen op de Bevelsesteenweg, voor hun gewaardeerde medewerking aan dit artikel.

Hypoliet Budts.

Het Salvatorokapelletje in Kessel

De provincie heeft 4.000.000 Euro veil voor de restauratie of het onderhoud van niet beschermd waardevol erfgoed. Daaronder vallen ook de kapelletjes. Onze dorpen hebben op historisch vlak al zo weinig te bieden, en wie eens rondkijkt, merkt dat ons dierbaar en te koesteren cultureel erfgoed (kerken, kapellen, waardevolle woningen, enz.) niet altijd goed wordt behandeld. Ook onze kapelletjes, vooral staak- en boomkapelletjes, krijgen vaak niet meer de aandacht die ze verdienen. Wat vroeger liefdevol door mensen uit de buurt gedaan werd - onderhoud en versiering -, wordt nu al eens vergeten, met als spijtig gevolg dat ze na een tijd uit het straatbeeld verdwijnen. De Poemp wil op de eerste plaats de aandacht vestigen op onze stenen kapelletjes, om daarmee niet alleen te beantwoorden aan de oproep van het provinciebestuur, maar vooral om onze eigen kleine monumenten in ere te houden.





Het Salvatorkapelletje te Kessel, anno 2008.

Het kruispunt

Het eerste in de rij is het Salvatorkapelletje, het enige stenen kapelletje dat Kessel rijk is. Zoals de naam zegt, is het toegewijd aan Salvator, Christus de Zaligmaker, die sinds onheuglijke tijden ook de patroon van onze dorpskerk is.

Het staat op een oeroud kruispunt. Maar dat zag er vroeger heel anders uit. De Liersesteenweg leidde vroeger vanaf de twee modelhoeven van (ter) Laken niet rechtstreeks naar 't Kapelleke, maar boog achter de tweede ex-boerderij af en liep vervolgens dwars door het weiland naar de Bartstraat, wat trouwens aan een inzinking in het terrein nog goed te zien is. Pas in de loop van de 19de eeuw kwam het huidige tracé van de weg naar het kruispunt tot stand. Men zou daarom kunnen denken dat er vroeger geen kruispunt was en Bartstraat en Salvatorbaan een en dezelfde weg waren. Toch was dat niet het geval. Waar Salvatorbaan en Bartstraat elkaar ontmoetten of één weg vormden, scheidde een voetweg beide wegen en vormde op die manier met de twee bovengenoemde wegen een kruispunt. Die meer dan duizend jaar oude voetweg, die in Kessel bijna over zijn hele, oorspronkelijk vorm bewaard bleef, en goed te volgen is

vanaf het Visseneinde – in feite Visseneinde, Vissegem-einde - op de grens met Nijlen en die ten noorden achter Kesseldorp doorliep naar... Uffegem of de omgeving van 't Kapelleke, en verder naar Lier, werd in de 16de eeuw vermeld als een *voetpad om naar Herentals te gaan*. Er liep vermoedelijk vijf, zes eeuwen geleden nog geen belangrijke weg naar Lier, maar alleen een voetpad. De weg werd pas belangrijk toen er een stevige brug over de Grote Nete werd gebouwd. Eeuwen geleden, maar wanneer? In een boekje over de Maasfortbrug noteerde de Lierenaar A. O. Vermeiren in 1929: *“Niemand zal het gewaagd vinden van onzentwege, als wij veronderstellen, dat die brug in 1496-97 over de Groote Nethe getimmerd, ongetwijfeld niet de eerste geweest is, die daar tot stand is gekomen. Eene verbinding tusschen beide oevers was daar zoo noodzakelijk, zoo onmisbaar, dat onze voorouders die voorzeker al heel vroeg zullen hebben verwezenlijkt. Wat ons eene verzekering te meer is, dat daar al zeer vroeg eene brug moet hebben bestaan, is de omstandigheid dat men, reeds in de aanvang der XVde (15de) eeuw, ‘eene stappe had’, ‘t is te zeggen: een korte overgang over ‘t water, leidende naar*

het ‘voetpat’, dat te Cloester waert van Nazareth ging.”

Oorspronkelijk was de weg van 't Kapelleke naar Lier niet meer dan een voetpad naar de Nete, naar een wad of doorwaadbare plaats, waar metertijd een *stappe*, een vlonder, een smal voetgangersbruggetje kwam, waar men moest 'op'stappen om de overkant van de Nete te bereiken. Nog later kwam er een volwaardige brug voor alle verkeer. In feite was de oorspronkelijke voetweg niets anders dan een 'omleidingsweg' voor voetgangers die het centrum van Kesseldorp links (of rechts) lieten liggen. Voor doorgaand verkeer met paard en kar moest men wachten tot er een degelijke brug was gebouwd. Oude wegen die van oost naar west leiden (of omgekeerd), zoals de Puttingbanen, de oude Hogebaan (Lindekensbaan/Torenvenstraat) en de Vogelzangstraat/Vredestraat bogen op de Kloosterheide af naar de Kleine Nete, waar vanouds een brug lag naar Allier of Oud Lier. Dit is nog, zelfs op 18de-eeuwse streekkaarten, duidelijk te zien.

't Kapelleke

Na onze unieke en alom bewonderde dorpskerk, een schuur op de Bert met een gebinte van 1608, is het kapelletje het oudste gebouw(tje) van Kessel. We vonden een eerste vermelding ervan in 1651. De twee zuilen naast de deur zijn nog anderhalve eeuw ouder. Daarvoor moeten we eerst naar onze kerk.

Was de kerk volledig af in 1500, dan werd iets later het interieur nog voorzien van enkele kostbare en interessante monumenten. Het werd opgesmukt met een sacramentstoren -waar die stond is niet bekend- en een doksaal dat in feite het hele koor van de middenbeuk afsloot. Het stond tussen de twee zuilen aan de ingang van het hoogkoor en de eerste twee vrijstaande pilaren van de middenbeuk. Sporen hiervan zijn nog heel duidelijk zichtbaar.

Zowel aan de voorkant als aan de achterkant steunde het tussen de vier

bestaande zuilen op twee kleine pilaren, zodanig dat het drie bogen telde, zowel aan de voorkant als aan de achterkant.. In het bovengedeelte, dat tot boven de huidige kruisbalk kwam, waren onder de balustrade een aantal kleine beeldnissen aangebracht. In het midden aan de voorkant stond een monumentaal kruis. Van boven op het doksaal werden het epistel en het evangelie voorgelezen en erop namen de zangers plaats. In 1650 vermeldde de pastoor dat het zich in een bedenkelijke toestand bevond en een groot gevaar betekende, daar het dreigde in te storten. Daarom werd er besloten om het af te breken. Vermoedelijk waren beide kunstwerken tijdens de godsdienstoorlogen door de beeldenstormers zwaar beschadigd. De sacramentstoren werd in de periode volledig vernield, terwijl het doksaal nog meer dan een halve eeuw bleef staan.

Terug naar 't Kapelleke.

Na de afbraak van het doksaal werden twee van de vier zuilen hergebruikt aan 't Salvatorkapelleke. Ze werden links en rechts van de deur geplaatst. Hierboven staan twee citaten uit het evangelie van Sint-Mattheus gebeiteld in een arduinen plaat.

Komt allen tot Mij die vermoeid en belast zijt en Ik zal u verkwikken (Matheus XI, 28).

Jezus trok heel Galilea door, leerde in hun synagogen en preekte het evangelie van het rijk. Hij genas iedere kwaal en iedere ziekte onder het volk (Matheus IV).

Toeval of niet, maar Mattheus is de tweede patroon van onze kerk. De tekst was een stille wenk, een uitnodiging voor de vermoeide, belaste voorbijgangers om in de schaduw van de lindebomen even uit te rusten en te bidden. Hier werd vroeger geregeld wat geld in de 'offerstock' of offerblok gestopt, zoals enkele keren in de kerkrekeningen wordt vermeld.

De binnenkant van het kapelletje kan een opfrisbeurt goed gebruiken. Het beeld dat er nu in staat, is... een H.-Hartbeeld waarvan iemand, met de beste bedoelingen, een Salvatorbeeld

heeft willen maken door Christus een wereldbol in de hand te plaatsen. Een echt Salvatorbeeldje zou passender zijn.

Zoals alle gebouwen die wat ouder zijn, vertoont het gebouwtje sporen van verbouwingen. Is de achterkant ervan de voorgevel geworden of was het oorspronkelijk een open kapelletje? Het is mogelijk, alhoewel het daarvoor een beetje te klein lijkt. In de achtergevel is duidelijk een deuropening geweest.

Het gehucht 't Kapelleke of Uffegem

Na de Romeinse periode vielen de Franken in onze streken binnen, palmden verlaten of nog niet ontgonnen land in en benoemden dat gewoonlijk met de naam van een van de nieuwe bewoners gevolgd door heem, wat woning, woonplaats betekent. Dorpen als Emblem, Broechem, Wijnegem, enz., hebben hun naam aan die invallers te danken. Uit die tijd dateren in Kessel twee heemnamen. De eerste is nog gekend als het Visseneinde. In feite is het Vissemeinde. Ook de benamingen Vissegem en Vissem komen voor. Ook op het Visseneinde kwamen drie wegen samen en daartussen lag een driehoekig pleintje.

De omgeving van het Kapelleke heette eeuwen geleden nog Uffegem, zoals boven reeds gezegd, en de naam is in dezelfde periode ontstaan is als Vissegem. De nonnekens van het nabijgelegen klooster van Nazareth, die hier veel eigendommen hadden, zagen er wellicht iets van de H. Geest

in, want ze noemden de omgeving voortdurend Duivegem. Opvallend is dat er tussen beide een haast rechte verbinding was. Die is verloren gegaan door het bouwen van de wijk aan de Liersesteenweg en het aanleggen van de terreinen van Lierse.

Hier aan 't Kapelleke stonden in de 19de eeuw nog drie andere, gerstenatrijke 'kapellekens' ofte cafés, nl. De Spiegel, In de Wildeman en In Salvator – een heel oud cafeetje- waar op de ruiten geschilderd stond:

*In Salvater
drinkt men bier en geen water
voor alleman
die betalen kan.*

Het huis Ten halve, wat verder gelegen op de grens Kessel-Lier, was omstreeks 1900 een vierde halte voor dorstige passanten en kermisvierders. Kermis? Dit gehuchtje had ook, zoals de Statie en de Heide, zijn eigen Salvatorkermis, die op de laatste zondag van augustus en de daarop volgende dag werd gevierd. Er werd niet alleen gefeest met de kermis. Ten tijde van pastoor Schelkens kwam men er nog in processie naartoe om er te bidden. Hiervan bestaat nog een unieke foto. Ondertussen zijn de huizen die we op de foto zien door nieuwbouw woningen vervangen.

Tot hier ons verhaal over het Salvatorkapelletje te Kessel, een gebouwtje waarmee eeuwen geschiedenis verbonden zijn...

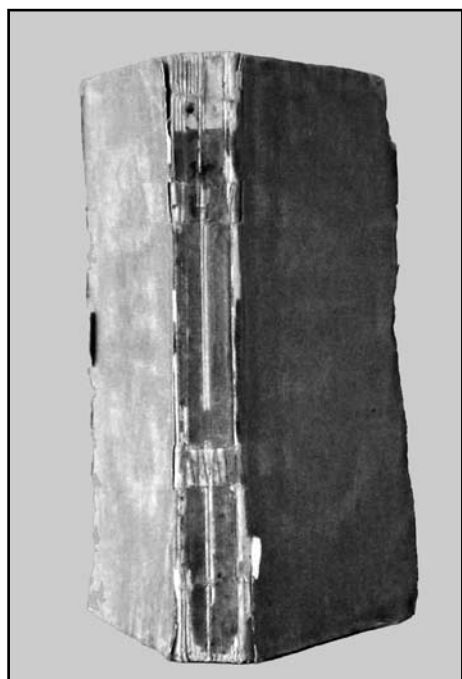
Frans Lens.



Kermis en processie aan het Salvatorkapelleke op een oude foto.

Historische sprokkels uit het “dorpsboek 1759-1780”

In het Rijksarchief van Antwerpen wordt het “dorpsboek 1759 - 1780” van Nijlen bewaard. Poempist Luc Anthonis heeft het met veel belangstelling doorgenomen en deelt graag zijn bevindingen met onze lezers.



Het oude vergeelde boek start met een opsomming van *den geheelen ende generale ontfanck van de communicanten ter getalle van 506 personen*. Die communicanten moesten 4 $\frac{1}{4}$ stuyvers per persoon betalen aan de overheid. Zo rekende men netjes uit dat dit *een somme was van hondert en seven guldens, thien stuijvers en twee oorden (dico 107-10-2)*. Dit alles werd opgehaald door de meier (hoofd van politionele aangelegenheden). In 1759 was Paul Cambré de meier van dienst. Maar die meier had de lijst met de communicanten opgehaald bij de pastoor. Hij wist immers met zekerheid dat die lijst juist was, want een pastoor mocht toch niet liegen !

Als men het dorpsboek verder doorbladert, komt men onder de indruk van de leefomstandigheden in het Nijlen van toen. De overwegend boerenbevolking leefde permanent onder de dreiging van oorlog of van roversbenden. Besmettelijke ziekten bij de dieren waren moeilijk uit te roeien. Als je zo geconfronteerd wordt met niet op te lossen tegenslag dan is bijgeloof een begrijpelijk gevolg...

Af en toe maakten de mensen ook nog kennis met hongersnood door mislukte oogsten.

Veruit de meeste boeren ‘bezaten’ slechts 1, 2 of 3 koeien. Boeren met meer dan 3 koeien waren een uitzondering! Een ‘rijke’ boer (meestal ‘de borgemeester’) bezat 7 tot 9 koeien.

Belastingen

Tijdens deze Oostenrijkse periode was de Raad van Brabant het hogere gerechtshof. Elke koe, elk schaap en elke bunder grond werd belast. Wie niet betaalde, kon het gaan uitleggen in het gerechtshof. Daar zaten de belastingen en cijzen. De Eerwaarde Heren van Tongerlo (Paters Norbertijnen) hadden ook in Nijlen eigendommen. Voor die eigendommen moesten er ‘thienden’ betaald worden aan de Paters.

Nijlen betaalde voor het octrooi op de dorpsbrug aan de Nete. Sommige wegen waren afgesloten met een bareel. Wie er passeerde, moest bareelpacht betalen.

Om al die belastingen te innen werd er een *collecteur* of *rendant* aangesteld. Zo vernemen we de namen van de volgende collecteurs : Gommarus Lenaerts, Adriaen De Laet, Gommarus Van den Bulck, B.F.Gepts, Johannes Vekemans, Petrus Woutergeerts en Jan Van Hoof.

De Kleine Nete

Vandaag is de Kleine Nete een Kempen riviertje dat langs het mooie agrarische deel van Nijlen kronkelt en vooral van toeristisch belang is. Dat was een goede 200 jaar geleden toch even anders. De Nete had toen een *gewat* om de boerenkarren die naar Pulle, Viersel of Grobbendonk reden een gemakkelijke doorgang over de

Nete te geven. Het woord gewat heeft zijn oorsprong bij het woord 'waden'. Meestal werd zo'n doorsteek of gewat gemaakt op plaatsen waar de rivier minder diep was. Zo kon men al naargelang van de waterstand er droog overheen of moest men soms waden. Nijlen heeft nu nog de Lau-reys Gewatstraat. Waar die uitliep op de Nete, was de rivier ondiep. Het gewat aan de moldernet werd opgewelfd met rode baksteen. Er werd steen, calck en eyser of smede-werck geleverd. Zo lezen wij in het dorpsboek. (Dit is een doorgang in verlengde van de Broechemsesteen-weg).

De dorpsschool met het dorps-huis voor de koster

De gemeente verhuurde het dorps-huis aan de koster. Die moest regelmatig herstellingen uitvoeren. Zo spreekt men van *eysere werck, vitten en plac-ken*. Zoals bijna alle huizen waren de daken van de school en het dorps-huis met stro bedekt. In 1775 betaalt de gemeynte voor 100 bussels geleij strooij, voor geleverde gelasen door de gelasemaecker, lijn, lootgieter en timmerman en ook voor eenen eyckenboom voor eenen balck.

Veiligheid

Kapitein Peeter Coolen houdt samen met 8 korporaals de wacht en doet regelmatig de ronde.

Er passeren allerlei soldaten door Nijlen. Zo lezen we over *drijgonders* (dragonders, cavaleristen te paard) die o.a. logeren in de Roskam. Veel dorpelingen geven *logist* aan volkeren van oorloge van haere Maiestijdt zowel kranke soldaten als oversten en rekruten (hare majesteit is hier Maria Theresia, Duitse keizerin én aartshertogin van Oostenrijk.) Op 21 april 1769 geven een aantal herbergen *logist* aan 10 provoosten(*) te peerdt (opzichters van orde en tucht op een legerplaats. Een soort militaire politie.). In 1774 logeren 30 hollansche kannonniers bij Nijlense burgers.

Herbergen

In het dorpsboek vinden wij ook

enkele namen van toenmalige herbergen terug:

De Roskam : bij herbergier-kapitein Peeter Coolen en later bij herbergier-notaris B.F.Gepts

Den Engel : bij herbergier Jan De Ridder

De Swaen : bij herbergier Peeter Peeters

De Lelie : bij herbergier-koster Petrus Franciscus Van Leemputten

Den Wildenman : bij herbergier Andreas Van Broeckhoven

De Cramos : bij herbergier Hendrick Meeus

Opvallende merkwaardigheden

Elk dorp moest toen nog voor 1/3 deel de kosten voor zijn mentaal gehandicapten (crancksinnigen) betalen. Om hiervoor aan de nodige fondsen te komen, kon de gemeente een eigendom verkopen waarvan de gehandicapte mede-eigenaar was. Zo lezen we over *mondtkosten, kleeragie, nief klonen en een leiren broeck, lijnvaert* (lijnwaad?) en een *capoijtken* (overjas, kapoot) die de boekhouder van de gemeente voor 1/3 betaalde.

Zonevreemde woningen

De gemeente bepaalde dat het voortaan verboden was nog huizen te bouwen op de *vrunten* (gemeenschap-pelijke gronden voor groentetuinen en weiden).

In 1767 blussen Adriaen Dillen, Andreas Verreet en Peeter Verhoolen de brand van de Tongerlohoeve. (maar allicht hadden ze hulp van anderen)

In 1769 is het huys van Peeter Coolen afgebrant ende daer door sijn de brieven verbrant ende int suken geraeckt.

We noteerden tenslotte nog volgende merkwaardige uitgaven :

Ziekte der be(e)sten

Item alnoch betaelt aen den heere paster De Laet ende custor (koster) op 31 december 1770 samen een somme van vier gulden en seshien stuijvers ende dat in voldoeninghe

over gedaene misschen voor ziekte der besten (lees : beesten. In onze streken werden regelmatig missen gelezen tijdens periode van grote droogte, aanhoudende regen en bij ziekten onder het vee. Dat was in de 18de eeuw zeker het geval.).

Het Heilig Vormsel

Betaelt aen notaris Gyps (Roskam) voor losement van die peerden van den heere bescop van antwerpen op den 8ste october 1771 in het formen der kinderen.

Gemeentezegel en wapenschild

Item heeft de rendant alnoch aen den selven betaelt eene somme van tien gulden en twee stuijvers endat over losist en verteer van twee differente provoosten en wervers ten jaere 1772 en ten jaere 1773.

Nota dat de lesten provoosten te peert hebbe voor ons dorp gedaen veel devooren (plicht, job, zie het Franse "devoir") in het regt (op de juiste manier) tekenen van ons wapenen uit den schilt van onse tortssen en vendel en de selve hebben betaelt tot brussel om uyt te graveren enen nieuwe dorps segel.

Tot hier de sprokkels uit het Nijlense dorpsboek 1759 – 1780. Het geeft ons een concreet beeld van de leef-omstandigheden van de Nijlenaars, even voor de Franse tijd een drastisch einde zou maken aan het *ancien régime*. Maar dat is weer een ander verhaal, dat De Poemp al eerder publiceerde.

Luc Anthonis.

Bron

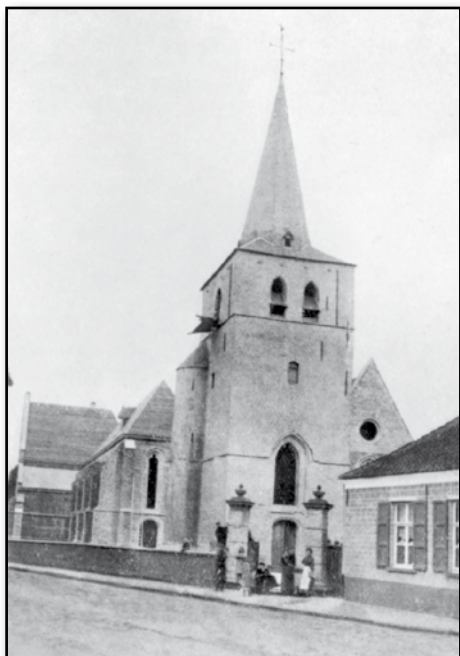
Rijksarchief Antwerpen
Register Dorpsboek Nijlen
1759-1780

Nota

(*) provoost: Volgens Verdam (Middel-nederlands woordenboek) een rechterlijk ambtenaar. Ongeveer hetzelfde als ambtman of baljuw.

De “Vaderlandsche feesten van 30 Juli 1905”

Op het ogenblik dat wij dit schrijven, blijft het een open vraag. Maar het schijnt het dat we voor einde juli 2008 een grote staats hervorming krijgen. Vlaanderen en Wallonië zouden meer bevoegdheden en een grotere fiscale zelfstandigheid krijgen. De tijden veranderen, zoals het volgende verslag over “de Vaderlandsche Feesten” uit 1905 bewijst. Toen was alles nog koek en ei onder “België’s Grijzen Oudsten Zoon Leopold II”. Bij die gelegenheid werden blijkbaar ook de -toen nieuwe- gemeentelijke schoollokalen (ongeveer op de plaats van het huidige gemeentehuis) ingehuldigd. Dat is alvast iets wat wij graag eens verder willen uitpluizen!



De St.-Willibrorduskerk ten tijde van dit verslag.

De 75ste verjaring der Belgische onafhankelijkheid

zoals het moest gevierd worden op de dag en de wijze zoals het door de hogere overheid verlangd werd!

Op zaterdag 29 Juli te zeven ure 's avonds zijn de feestelijkheden aangekondigd geworden door klokkengelui en grof geschut. Op zondag 30 Juli, terwijl nogmaals het kanon bulderde en de groote klok luidde, beijverden zich de inwoners van in den vroegen morgen om hun huizen te bevlagen en te versieren, doch bij het ontwaken

waren er reeds honderden gedrukte gelegenheidsversjes heel het dorp door aangeplakt:

*Te Nijlen viert men hand in hand,
het jubelfeest van 't Vaderland
Geen druppel bloed kleeft aan de
Kroon
van België's Grijzen Oudsten Zoon!*
(1)

*Heil den Vorst wiens wijs beleid
alom zege en welvaart spreidt.*

Om zes ure had er een plechtige mis plaats van dankbaarheid, gevolgd van een groote uitdeling van krentenbrood. Om twee ure namiddag zette zich de feeststoet, welke aan de standplaats van den ijzerenweg gevormd was, in beweging, bestaande uit elf groepen, waaronder twee muziekmaatschappijen en de schoolkinderen ten getalle van vijfhonderd. Gekomen op het plein der nieuwe schoollokalen, werd, na het spelen der Brabançonne, aan de bevolking en aan de schooljeugd, als geschenk ter gelegenheid der 75ste verjaring der Belgische onafhankelijkheid, door den gemeentesecretaris, namens het gemeentebestuur, de aanbieding gedaan der prachtige lokalen. Te dier gelegenheid werd aan ouders en kinderen het groot belang van de opvoeding en het onderwijs voor oogen gesteld; teven werd er op hen beroep gedaan, om uit al hunne krachten de

pogingen van het gemeentebestuur en van de onderwijzers te steunen. Een scholier aanvaardde in naam van ouders en medeleerlingen, bedankte het gemeentebestuur en beloofde erkentelijkheid en trouw aan 's lands instellingen. Die woorden werden begroet door een vaderlandsch gezang der schooljeugd.

Alsdan droeg de heer hoofdonderwijzer Mercelis zijne vaderlandsche feestrede voor. Hij begon met den Slag van Waterloo, schetste onze vereeniging met Holland, de omwenteling van 1830, ons onafhankelijk bestaan, en sedertdien onzen bloei en vooruitgang op elk gebied. Hij eindigde met eenen warmen oproep tot trouwe vaderlandsliefde. Dit werd met een daverend handgeklap begroet. De heer onderwijzer Van Goubergen voegde er nog eenige weldoordachte woorden bij en drukte ook op het belang van opvoeding en onderwijs, waarna onmiddellijk een schoon muziekstuk door een der muziekmaatschappijen werd uitgevoerd. De stoet zette zich opnieuw in beweging en trok, gevolgd door een groote menigte volks, de kerk binnen, waar een plechtig lof en Te Deum gezongen werd. Ook van den predikstoel werd door den eerwaarden heer Pastoor Ceulemans een laatste rede gehouden. De muzikanten voerden hun schoonste stukken uit, de schooljeugd zong nog een hartroerend vaderlandsch smeeeklied. De feeststoet verliet de kerk... en ging uiteen. Des avonds werden er in de gemeentekom aanhoudend concerten gegeven en ten slotte eenige schone groote papieren ballons opgelaten. Er heerste gans den dag veel beweging en lustige opgewektheid in de gemeente. Lang zal hij in het geheugen der Nijlenaars blijven en, wij twijfelen er niet aan,

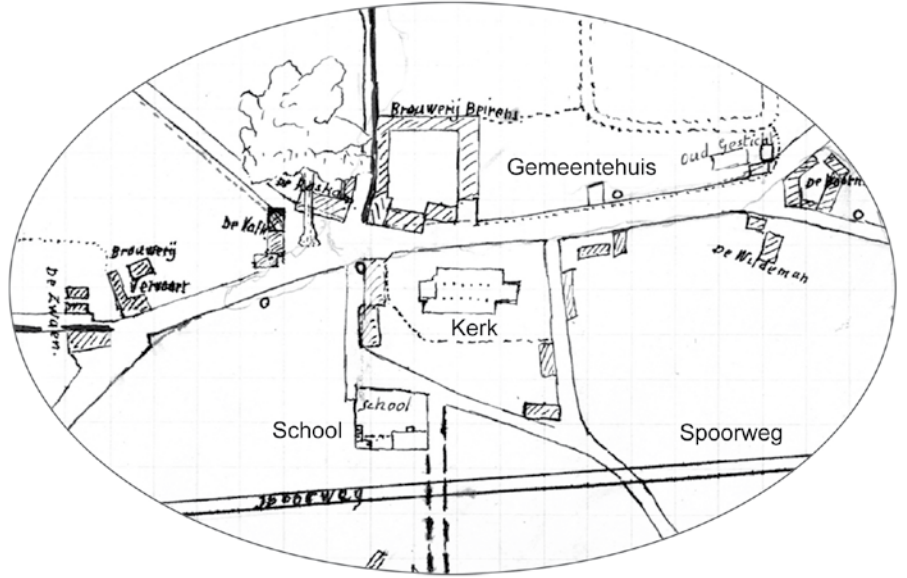
goede gevolgen hebben.

Bij bevel:

De Gemeentesecretaris, Van Camp
De Burgemeester, E. Peeters

Tot hier het vaderlandse verslag uit 1905. Mocht bij de volgende verjaardag van de monarchie “zo rond zes ure” door het gemeentebestuur krentenbrood worden uitgedeeld op het kerkplein, dan zal het aanschuiven worden! Maar in alle ernst: de tijd van het hoera-patriotisme is wel voorbij en Laken ligt steeds meer onder vuur. Het Nederlands, gesproken door ‘s lands meerderheid, bezorgt het hof nog steeds een gevoel van onzekerheid. Zo zei Prins Philip bij de geboorte van een dochtertje: “Het Is een vrouwtje!” Joost mag weten hoe hij dat is te weten gekomen!)

Jos Bastiaens.



Het centrum van Nijlen in het begin van vorige eeuw (tekening Meester Nelis).

Nota

(1) Een allusie op het rubbertappen waartoe de Congolezen werden gedwongen, tot heil van zijne majesteits geldkoffer. En dat was geen zachte

dwang! Onder meer aangeklaagd door de Ier Sir Roger Casement. Met dank aan Mw. Nora De Peuter voor de gegevens van het gemeente-archief.



Anny Dom bezorgde ons bijgaande foto. Hij werd genomen in “het fabriek” van Frans Vercammen, alias Sooi van Ivonne. We herkennen, van achteren naar voren: Nand Dom, August Van Mengsel (ofte Gustje Pijp) en Marcel Sels (alias “den Beuze”). In de gemeente-archieven vonden wij terug dat, in de glorie-tijd, “Sooi van Ivonne” drie slijpateliers, twee zaagateliers, een snijkamer, een bureel en een machinekamer had. Het drietal van onze foto werkte dus in één van de grootste diamantbedrijven van Nijlen. Frans Vercammen was een wees, afkomstig uit Herenthout. Hij kwam terecht bij Karel Driessens, waar hij aanvankelijk in de schrijnwerkerij werk vond. Hij leerde in Nijlen Anna Louisa Ivonne Ceuppens kennen, die



in het winkeltje recht tegenover de dorpspomp woonde. Ze trouwden in 1929. Omdat Ivonne algemener bekend was in Nijlen, werd Frans Vercammen al snel “Sooi van Ivonne”. Hij koos vrij vlug voor het steentje en werd een van de grootste diamantbazen van Nijlen. Voor wie van data houdt, kunnen we nog vertellen dat zijn eerste slijperij in 1946 gebouwd

werd. De eerste zagerij volgde in 1948. Maar daarmee snijden wij een onderwerp aan dat we later nog wel verder zullen uitdiepen.

Walter Caethoven.

Met dank voor de medewerking aan *Irena en Anny Dom, Frieda en Noël Vercammen, Jef Colen en Jeroen Janssens.*

Diamantwerkplaatsen in Kessel

Voor Wereldoorlog I waren er in Kessel geen grote diamantslijperijen. Zeker is echter dat de stiel toen al door enkele Kesselaars werd uitgeoefend. Jan Van den Bergh was al zelfstandig diamantslijper in 1910, evenals Wannas Torfs, die al in 1905 tot het personeel van Sander Dom in Nijlen behoorde. De *Witte Keizer* (alias Vervoort) was vóór 1914 eveneens werkzaam bij deze Nijlense diamantair. Zo ook Gommaar Lambreghts (alias Mares van de Joppe), die het slijpen geleerd had bij een Joodse firma in Antwerpen. Deze mannen behoren zeker tot de pioniers van de Kesselse diamantnijverheid.

Tot daar onze bevindingen, in 2000 gepubliceerd in het millenniumboek “Sprokkels uit Bevel, Kessel en Nijlen”.

Ondertussen ontdekte Frans Lens eerder toevallig in de archieven van de gemeente Kessel een interessant verslag dat een nieuw licht werpt op het Kesselse steentje. In de zitting van het schepencollege van 5 juni 1907 werd het reglement besproken van de in april eenparig goedgekeurde aanvraag van Jan Frans Cuypers *streckende om de nodige machtiging te bekomen tot het daarstellen van een motor... benzine tot het drijven*

van eenige toestellen in zijn werkhuis alhier wijk A no 220/2 (nu Bartstraat) om te dienen als diamantslijperij. Onder bepaalde voorwaarden verleende het college de vergunning. Dit zou dan, voor zover ons bekend, het eerste spoor zijn van de latere bloeiende diamantbewerking in Kessel.

Alle info over het Kesselse steentje is uiteraard welkom, ook in het kader van het regionale project “Schitterend Geslepen”. Alvast hartelijke dank aan Poempmedewerker Frans Lens voor zijn interessante tip!

Hypoliet Budts.



Lezers schrijven...

Van Karel Dillen uit de Beekstraat in Nijlen ontvingen wij een lange brief, waarin hij enkele onderwerpen aansnijdt. Karel was aangenaam verrast door de foto van het gezin Carolus Dillen - Josephina Peeters in vorige Poemp (familieleden van hem). De foto werd waarschijnlijk in het voorjaar 1917 genomen.

Over vliegende bommen vertelt hij nog volgende bijzonderheden:

- “Op 29 januari 1945 valt om 5.30 uur een V1 op de Bist. Er vallen geen gewonden, maar de huizen nrs. 21, 22 en 23 zijn onbewoonbaar, 15 andere woningen zijn zwaar beschadigd.”

(Poemp 57). De vermelde woningen werden bewoond door de families Jefke Leemans - Geens (nu Bist 2), Louis Goormans - Van Brandt (Wiet van de Fikke, nu Bist 3) en Chareltje Wouters (later Van Soom - Wouters, nu nr. 4 of 5).

- Volgens het boek van de Heistse Heemkundige Kring Die Swane viel er op zondag 24.12.1944 een V2 buiten het centrum van Nijlen. Door de bom werden twee mensen gedood en zes gewond. Drie huizen werden beschadigd en twee vernield. Het gaat hier wel degelijk over de bom die bij onze familie op de Goorkant (nu Loze Bareel) viel. Dat gebeurde niet in de-

ember, maar op 24 november 1944, aldus Karel.

Hij meldt verder dat op de onderste foto, gepubliceerd in Poemp 56 op blz. 8 niet Wivina Vermeulen (achterste rij, derde kind) staat, maar haar oudere zus Mathilda Vermeulen. Mathilda werd tijdens de vlucht in 1914 te St.-Lenaerts geboren en huwde met Emiel Verlinden. Hiermee is de verwarring tussen beide zusters dan rechtgezet. Tenslotte bezorgt onze briefschrijver ons nog een variant op “Meisjes, betrouw de slijpers niet!”, compleet met muziek. Hartelijk dank, Karel.

Nu briljante verhalen ook op het web!

In onze vorige Poemp kondigden wij in het kader van Schitterend Geslepen de reeks “Briljante Verhalen” aan. Op het ogenblik dat u dit leest, is de erg gelukte reeks voorbij.

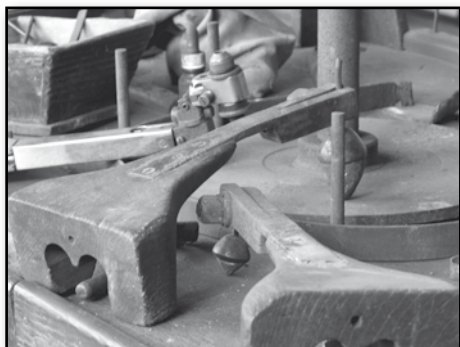
Poempisten Hypoliet Budts en Walter Caethoven hebben ongeveer alle vertelmomenten in de Zuiderkempen meegemaakt. Zij getuigen dat de reeks een waar succes werd. Elke voorstelling sloeg weer een andere toets aan. Zo werd er soms heel wat over de slijptechniek verteld. In Kessel bijvoorbeeld, werd vooraf een film over diamantbewerking vertoond. Maar ook het leven in de “fabrieken” met alle fratsen en guigheden kwam aan de beurt. En een ondeskundig luisteraar leerde telkens weer wat méér over het steentje.

Een paar jaar geleden kwamen bijna duizend belangstellenden tijdens Open Monumentendag Slijperij Lieckens bezoeken. De voorbije reeks ver-

telavonden en –namiddagen hebben weer eens bewezen dat het steentje de Kempenaar blijft fascineren. Door Schitterend Geslepen zal het publiek volop kunnen proeven van het diamantair erfgoed in de Kempen. De interviews van mensen die hun diamantverhaal kwijt willen, lopen trouwens nog volop. In 2009 komt er een reizende tentoonstelling en een ruim geïllustreerd, toegankelijk boek over het steentje.

Ondertussen kan Schitterend Geslepen ook op het web (www.schitterendgeslepen.be) gevonden worden. Het loont beslist de moeite even te gaan kijken, ook al is de webstek maar het begin van wat hij ooit zal worden.

Eén zaak is zeker: Schitterend Geslepen is een groot, briljant verhaal aan het worden. Wij houden u verder op de hoogte, lieve lezeres en beste lezer!



De Poemp gedenkt genegen...

Jan Rymenants, weduwnaar van mevrouw Maria Van den Bergh en vader van ons bestuurslid Rosette overleed te Lier op 23 maart 2008. Jan, geboren in 1921, zullen we ons blijven herinneren als een zachtmoedig man.

Rosa Van Mengsel overleed op 27 maart 2008 te Lier. Rosa werd in 1917 te Nijlen geboren. Toen mijnheer De Deyne in 1954 pastoor te Lichtaart werd, vergezelde zij hem als huishoud-

ster. Bij zijn opruststelling kwam zij mee naar Bouwel, waar wij meermaals met beiden over de tijd van toen gepraat hebben. Wij zullen de minzame, hartelijke Rosa nooit vergeten!

Rob Van Dyck, weduwnaar van mevrouw Flora Horemans, van wie wij in de vorige Poemp al het overlijden meldden. Rob verliet ons op 19 april 2008 in Aartselaar. Hij is zijn Flora wel erg vlug gevolgd...



Pastoor De Deyne bij de viering van zijn priesterjubileum met Rosa.

Colofon De Poemp



De Poemp op het net

Je kan onze "Poemp" ook op het internet vinden. De eenvoudigste manier is naar het volgende adres te surfen: home.scarlet.be/w.caethoven en dan "De Poemp" aan te klikken.

Je kan ook rechtstreeks naar het startblad van De Poemp gaan via volgend adres: http://home.scarlet.be/w.caethoven/Poemp_1.html

En natuurlijk hebben wij ook een e-postadres : depoemp@scarlet.be

Briefwisseling

Wij ontvangen even graag een gewoon briefje. Dat kan via volgend adres: De Poemp, Zandvekenvelden 12A, 2560 Nijlen.

De Poemp en nieuwe abonnees

Soms vragen mensen ons of ze ook lid kunnen worden van onze heemkring. Natuurlijk kan dat. Stort 7 Euro op de rekening nr. 853-8126108-62 van DF Nijlen met de vermelding "Abo Poemp voor" gevolgd door uw naam en volledig adres. Wie van een meer directe aanpak houdt, mag ook gewoon even telefoneren met een van onze "mensen aan De Poemp". Welkom bij de familie!

Mensen aan De Poemp

Jos Bastiaens, 03.481.81.90
Hypoliet Budts, 03.481.69.27
Walter Caethoven, 03.481.85.70
Hendrik Claes, 03.481.82.58
Flor Dieltjens, 03.481.70.41
Herman Engels, 03.481.84.11
Jef Hermans, 03.411.02.78
Frans Lens, 03.480.04.81
Rosette Rymenants, 0479.436.614
Jos Thys, 03.411.21.98
Pol Van Camp, 03.481.74.38
Ludo Van Gestel, 03.481.85.47



Werkten mee aan dit nummer :

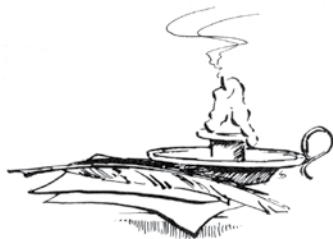
Redactie : Luc Anthonis, Jos Bastiaens, Hypoliet Budts, Walter Caethoven, Rik Claes, Flor Dieltjens, Frans Lens, Jos Thys, Pol Van Camp, Ludo Van Gestel

Fotografie : Walter Caethoven

Tekeningen : Dirk Lieckens, Marc Verreydt

Grafische vormgeving en zetwerk : Walter Caethoven

Eindredactie : Rik Claes



© 2008 - Heemkring Davidsfonds Nijlen

Nieuwe abonnees : Stort 7 Euro op rekening 853-8126108-62 van DF Nijlen met vermelding van naam, adres en "abo Poemp".



DE POEMP □ DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
HEEMKRING DAVIDSFONDS NIJLEN □ VIJFTIENDE
REEKS □ NR. 58 □ ZOMER 2008 □ V. U. : WALTER
CAETHOVEN - ZANDVEKENVELDEN 12A - 2560 NIJLEN